

Lise Öğrencilerinin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Programına Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörler

Factors Affecting Students Attitudes towards Religious Culture and Ethics Program

Fatih ÇAKMAK*

Received: 13 April 2018

Research Article

Accepted: 23 July 2018

ABSTRACT: Developments in science and technology are rapidly changing the structure of societies daily. As a result of these changes, human power is needed in different characteristics. For this reason, educational programs have to develop themselves in order to train the qualified individuals that society desires. The effort to keep pace with these changes makes it inevitable to create an open education system that allows them to follow innovations. Education is one of the institutions that guide the collecting. The effect of education on collecting influence and collective direction is primarily related to the preparation of educational programs in accordance with social expectations and the healthy process. The ability of the training programs to respond to community influences, direction and social needs requires the analysis of community needs. For effective religious instruction, it is necessary to identify student expectations in terms of community needs during the program development process. This research wants to answer this need. For this purpose, a scale was developed to determine the attitudes of high school students towards the Religious culture and ethics course lesson and program and the factors affecting these attitudes. Scale was applied and the obtained data were interpreted.

Keywords: education, religious education, program, student attitudes, factors affecting attitudes.

ÖZ: İnsan yaşamına yön veren bilim ve teknolojiye ait gelişmeler toplumların yapısını her geçen gün hızla değiştirmektedir. Bu gelişmeler sonucunda farklı özellikte insan gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitim programları da toplumların istediği nitelikteki bireyleri yetiştirmek için kendisini geliştirmek zorundadır. Bu değişimlere ayak uydurma çabası yenilikleri takip etme olanağı sağlayan ve gelişmelere açık bir eğitim sisteminin oluşturulmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Eğitim topluma yön veren kurumlardan birisidir. Eğitimin topluma etkisi ve topluma yön verme derecesi, öncelikle eğitim programlarının toplumsal beklentilere uygun olarak hazırlanmasına ve sağlıklı işlemesine bağlıdır. Eğitim programlarının topluma etkisi, yön vermesi ve sosyal ihtiyaçlara cevap verebilmesi toplumun gereksinimlerinin analiz edilmesini gerektirir. Etkili bir din öğretimi için, program geliştirme sürecinde toplumun ihtiyacı bağlamında öğrenci beklentilerinin saptanması gerekmektedir. Araştırmada bu ihtiyaç tespit edilmek istenmektedir. Bu amaçla, lise öğrencilerinin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine ve programına yönelik tutumlarını ve bu tutumları etkileyen faktörleri belirlemek için bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçek uygulanmış, elde edilen veriler yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler: eğitim, din öğretimi, DKAB programı, öğrenci tutumları, tutumları etkileyen faktörler.

* Asst. Prof. Dr., Afyon Kocatepe University, Afyonkarahisar, Turkey, fcakmak@aku.edu.tr

Citation Information

Çakmak, F. (2018). Lise öğrencilerinin din kültürü ve ahlak bilgisi programına yönelik tutumlarını etkileyen faktörler. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi [Journal of Theoretical Educational Science]*, 11(4), 1019-1069.

Giriş

Eğitim, genel anlamda, bireyde davranış değiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Ertürk, 1975). Eğitim sürecinde kişilerin davranışlarında meydana gelebilecek değişimlerin istenilen yönde olması beklenir (Demirel, Seferoğlu & Yağcı, 2001). Davranış değişimlerinin istenilen yönde meydana gelmesini sağlamak için eğitimin, amaçlı ve planlı olması gerekir. Bu sebeple eğitim kurumsallaşmıştır. Eğitim kurumlarının belirlenen amaçları gerçekleştirmesinde; eğitim-öğretimi etkileyen ortak paydaşların katılımını sağlama önemli bir role sahiptir.

Eğitim topluma yön veren kurumlardan birisidir. Eğitimin topluma etkisi ve topluma yön verme derecesi, öncelikle eğitim programlarının toplumsal beklentilere uygun olarak hazırlanmasına ve sağlıklı işlemesine bağlıdır (Celep, Bülbül, & Tunç, 2000). Eğitim programlarının topluma etkisi, yön vermesi ve sosyal ihtiyaçlara cevap verebilmesi toplumun gereksinimlerinin nicel ve nitel açıdan analiz edilmesini gerektirir. Eğitim programlarının sosyal beklentilere yönelik sağlıklı bir şekilde belirlenmesi ve işlemesi, eğitim kurumları ile toplumun örtüşen amaçları paylaşımlarıyla mümkündür.

Bilim ve teknolojiye gelişmeler toplumların yapısını her geçen gün hızla değiştirmektedir. Bu değişimler sonucunda farklı özellikte insan gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle eğitim programları toplumların istediği nitelikteki bireyleri yetiştirmek için kendisini geliştirmek zorundadır. Bu değişimlere ayak uydurma çabası yenilikleri takip etme olanağı sağlayan ve gelişmelere açık bir eğitim sisteminin oluşturulmasını kaçınılmaz kılmaktadır (Uçar & İpek, 2006).

Toplumsal kalkınmanın temelini eğitim oluşturmaktadır. Toplumda her alanda gerekli olan bilgi ve beceriyi eğitim sistemi yetiştirmekte ve geliştirmektedir. İnsan denilen varlığa şekil veren eğitimidir (Tandoğan, 2001). Bu bağlamda, eğitimden beklenen en önemli rol, eğitim programlarında yer alan istendik davranışları bireye kazandırmaktır. Eğitimin başarı ya da başarısızlığı, bu görevi yerine getirebilmesinin temel şartı, davranış kazandıracığı bireyi bedensel, zihinsel, toplumsal ve duygusal boyutlarıyla tanıtmaktır (Özdemir, 2000).

Öğretim programları geliştirilirken programın temel unsuru olarak öğrenenlerin ilgi ve ihtiyaçlarını belirlemek önemli bir aşamadır. Okullarda öğrencilerin ihtiyaçlarına, toplumun beklentilerine ve eğitim felsefesine uygun olarak hazırlanan programlar doğrultusunda öğretim yapılır ve öğrencilerde arzu edilen davranış değişikliği meydana getirilmeye çalışılır (Selçuk, 1998). Öğrenen merkezli bir öğretim anlayışında öğrenenin ilgi ve ihtiyaçları, öğretim programının amaçlarının belirlenmesinde, öğretimin içeriğinin düzenlenmesinde ve öğretim sürecini yapılandırmada merkezde yer alan bir faktördür. Öğrenenin merkezde yer alması, ülkemiz program geliştirme çalışmalarında da son on yıllarda giderek daha fazla dikkat edilen bir ilke olarak gözümüze çarpmaktadır (Altaş, 2008).

Problem Durumu

Bireyin gelişim özelliklerinin bilinmesi, ilgi ve ihtiyaçlarının saptanması, din öğretimi programlarından beklentilerinin belirlenmesi ve öğretimde uygulanması din eğitimi açısından önemli bir ihtiyaçtır. Etkili bir din öğretimi için, öğrenci merkezli

öğrenme yaklaşımları çerçevesinde bireyin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verebilen bir din öğretimi verebilmek gerekmektedir.

Bu çerçevede araştırmamızın temel problemi şudur:

“Lise öğrencilerinin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programına karşı tutumları nasıldır?” ve “bu tutumları etkileyen faktörler nelerdir?” sorularına cevap veren bir ölçek geliştirmek ve uygulamaktır.

Bu temel problem çerçevesinde araştırmamızın alt problemleri şunlardır:

Öğrencilerin cinsiyetlerine, yaşlarına, sınıflarına, hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yere ve dini yayınları takip etme durumuna göre;

1.Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yönelik tutumları farklılaşmakta mıdır?

2.Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının yapısal özelliklerine yönelik tutumları farklılaşmakta mıdır?

3.Ortaöğretim DKAB dersi programının temel ilkeleri ve hedefine yönelik tutumları farklılaşmakta mıdır?

4.Ortaöğretim DKAB dersi programının amacına, içeriğine ve uygulanmasına yönelik tutumları farklılaşmakta mıdır?

5.Öğrencilerin Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının yapısal özellikleri ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

6.Öğrencilerin Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının temel ilkeleri ve hedefleri ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

7. Öğrencilerin ortaöğretim DKAB dersi programının amacına, içeriğine ve uygulanması ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

8.Öğrencilerin Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının yapısal özellikleri ile öğrencilerin Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının temel ilkeleri ve hedeflerine yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

9.Öğrencilerin Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının yapısal özellikleri ile öğrencilerin ortaöğretim DKAB dersi programının amacına, içeriğine ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

10.Öğrencilerin Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının temel ilkeleri ve hedefleri ile öğrencilerin ortaöğretim DKAB dersi programının amacına, içeriğine ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

Amaç ve Sınırlılıklar

Araştırmamızın temel amacı: Ortaöğretim DKAB program geliştirme sürecinde, öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programına karşı tutumlarını ve bu tutumları etkileyen faktörleri tespit ederek, değerlendirmektir.

Bu çerçevede araştırmanın alt amaçları da şunlardır:

Öğrencilerin cinsiyetlerine, yaşlarına, sınıflarına, hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yere ve dini yayınları takip etme durumuna göre;

1.Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine karşı tutumlarını tespit ederek, değerlendirmektedir.

2. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının yapısal özelliklerine karşı tutumlarını tespit ederek, değerlendirmektedir.

3. Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının temel ilkeleri ve hedeflerine yönelik tutumlarını tespit ederek, değerlendirmektedir.

4.Ortaöğretim DKAB dersi programının amacına, içeriğine ve uygulanmasına yönelik tutumlarını tespit ederek, değerlendirmektedir.

5.Öğrencilerin Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının yapısal özellikleri ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yönelik tutumları arasında ilişki olup olmadığını belirlemektedir.

6.Öğrencilerin Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının temel ilkeleri ve hedefleri ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yönelik tutumları arasında ilişki olup olmadığını belirlemektedir.

7.Öğrencilerin ortaöğretim DKAB dersi programının amacına, içeriğine ve uygulanması ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yönelik tutumları arasında ilişki olup olmadığını belirlemektedir.

8.Öğrencilerin Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının yapısal özellikleri ile öğrencilerin Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının temel ilkeleri ve hedeflerine yönelik tutumları arasında ilişki olup olmadığını belirlemektedir.

9.Öğrencilerin Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının yapısal özellikleri ile öğrencilerin ortaöğretim DKAB dersi programının amacına, içeriğine ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında ilişki olup olmadığını belirlemektedir.

10.Öğrencilerin Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının temel ilkeleri ve hedefleri ile öğrencilerin ortaöğretim DKAB dersi programının amacına, içeriğine ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında ilişki olup olmadığını belirlemektedir.

Araştırmamızın temel sınırlılıkları şunlardır:

1-Araştırma öncesi belirlenen din dersine, programın yapısına ve programın yeterliliğine ilişkin tutumlara yönelik maddeler ile,

2-Ölçme aracının uygulandığı zaman dilimi ile,

3- Ölçme aracının uygulandığı yer olan Afyonkarahisar ilindeki ortaöğretim öğrencileri ile sınırlıdır.

Yöntem

Bu çalışmada; öğrencilerin, Din Kültür ve Ahlak Bilgisi dersine, Din Kültür ve Ahlak Bilgisi dersi programının yapısal özelliklerine, temel ilke ve hedeflerine, amacına, içeriğine ve uygulanmasına yönelik tutum düzeylerini tespit edebilmek, bu tutumların hangi faktörlere göre farklılaşıp, farklılaşmadıklarını belirleyebilmek amacıyla nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu nedenle araştırma, “ilişkisel tarama modeline” (Karasar, 1998) uygundur. Bu tür modellerde ihtiyaç duyulan veriler, hedef kitle olarak tanımlanan çalışma evrenindeki birey ya da objelerden çeşitli araçlar

kullanılarak toplanır. Soruna ilişkin mevcut durum herhangi bir müdahale olmaksızın betimlenmeye çalışılır (Karasar, 1998).

Araştırma tek faktörlü bir desen (Balcı, 2001) olarak planlanmıştır. Ankette araştırmanın bağımlı değişkenleri; öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının yapısal özelliklerine temel ilke ve hedeflerine, amacına, içeriğine ve uygulanmasına yönelik tutumları olarak belirlenmiştir. Bağımsız değişkenler ise; öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf, hayatının büyük çoğunluğunu geçirdiği yer, din eğitimi nereden aldığı, dini yayınları takip etme durumudur.

Araştırmanın evrenini Türkiye genelinde bütün Ortaöğretim kurumlarında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğrenimi gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmamızda bu evreni temsil edecek şekilde Afyonkarahisar ilindeki ortaöğretim öğrencilerinden 350 kişilik bir örneklem grubu nitelikli atama (amaçlı örnekleme) yöntemine (Balcı, 2001; Gökçe, 1988) göre seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yönelik tutumlarını belirlemek için hazırladığımız ölçek iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öncelikle öğrencilerle ilgili kişisel bilgilere yer verilmiş sonra öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumları ölçülmüştür. Ölçeğin ikinci bölümünde öncelikle öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına, temel ilkeleri ve hedefine, amacına, içeriğine ve uygulanmasına yönelik tutumları ölçülmüştür.

Bu araştırmada, güvenilirlik analizi yapılırken Cronbach's Alpha katsayısına bakılmıştır. Öğrencilerin DKAB dersine, DKAB dersi programının yapısına ve DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine, DKAB dersi programının amaç, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumlarını ölçtüğümüz ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için ölçek, 200 lise öğrencisine uygulanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik testi sonucunda tüm sorular için elde edilen α değeri .953'dir. Bu sonuç $\alpha \geq .9$ olduğundan ölçeğin toplam güvenilirliğinin mükemmel kategorisinde olduğunu göstermektedir.

Verilerin Çözümlemesi

Öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının yapısına, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının temel ilkeleri ve hedefine, amacına, içeriğine ve uygulanmasına yönelik tutumlarının belirlenmesi ve bu düzeyleri etkileyen faktörlerin tespit edilmesini inceleyen bu araştırmada ölçme araçları ile öğrencilerden elde edilen verilerin çözümlemesinde SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır.

Öğrencilerin belirlenen katılım düzeyleri, puan toplamları kullanılarak değerlendirilmiştir. Bunun için her bir boyutta yer alan maddelere katılım düzeylerine ilişkin toplam puanlar hesaplanmış ve bu puanlar büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. Her bir katılım düzeyine ait toplam puanlar kullanılarak, ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi alan öğrencilerin o katılıma hangi düzeyde sahip olduğu ölçek bazında değerlendirilmiştir.

“Öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine”, “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının yapısına”, “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programının temel ilkeleri ve hedefine”, “DKAB dersi programının amacına, içeriğine ve

uygulanmasına” yönelik tutum ölçekleri ile tespit edilen tutum düzeylerinin değişkenlere göre farklılaşmalarını belirlemek için iki alt kategoriye sahip değişkenler için bağımsız örneklem T-testi ve 2 den fazla alt kategoriye sahip değişkenler için “ANOVA testi” yapılmıştır. Analiz sonucu bir fark tespit edilmişse bu farkın kaynağını bulmak için grupların ortalama puanları arasında en düşük farkları belirleyebilmek için “TUKEY çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Ayrıca tutum ölçekleri arasında ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla “Basit Korelasyon Analizi” uygulanmış, “Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı” hesaplanmıştır. İstatistiksel analizlerde 0.5 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır.

Bulgular

Ölçek geçerlik ve güvenirlik çalışmaları tamamlandıktan sonra Afyonkarahisar ilinde okul türüne göre; bir Fen lisesi, bir Anadolu Lisesi ve bir de Meslek lisesi olmak üzere 3 okulda 9, 10,11 ve 12. sınıflarda öğrenim görmekte olan 355 öğrenciye uygulanmış ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Ankete Katılanlar Hakkında Tanımlayıcı Bilgiler

Araştırmamıza katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf, yaşamlarını geçirdikleri yer ve din eğitimlerini aldıkları kaynaklar ile ilgili bilgiler aşağıdaki gibidir.

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyetleri

Cinsiyet	Kişi	Yüzde %
Kadın	207	58.3
Erkek	148	41.7
Toplam	355	100.00

Tablo 2

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaşları

Yaş	Kişi	%
14	14	3.9
15	86	24.2
16	176	49.6
17	79	22.3
TOPLAM	355	100.00

Tablo 3

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıfları

Sınıf	Kişi	%
9	54	15.2
10	209	58.9
11	86	24.2
12	6	1.7
TOPLAM	355	100.00

Tablo 4

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaşamlarını Geçirdikleri Yer

Yaşamınızı Geçirdiğiniz Yer	Kişi	%
Köy	14	3.9
Kasaba	15	4.2
İlçe	50	14.1
İl	259	73.0
Büyük Şehir	17	4.8
TOPLAM	355	100.00

Tablo 5

Araştırmacıların Din Eğitimlerini Aldıkları Kaynaklar

Din Eğitimi Alınan Yer ¹	Evet	
	n	%
Aile	286	80.6
Kur'an Kursu	165	46.5
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri	155	43.7
Kendi kendime	80	22.5
Dini bilgim yok	10	2.8
Diğer	13	3.7

¹ Birden fazla cevap vardır.

Tablo 6

Araştırmacıların Dini Yayınları Takip Etme Durumu

Din ile ilgili aşağıdaki yayınlardan hangisini okursunuz ¹	Evet	
	n	%
Dini Kitap	132	37.2
Hiçbiri	132	37.2
İlmihal Kitapları	85	23.9
Diğer	32	9.0
Dini dergi	21	5.9
Gazete	19	5.4

DKAB Dersi Programına Yönelik Tutumlar

Öğrencilerin cinsiyetleri ile tutumları arasındaki ilişki. Öğrencilerin cinsiyetleri ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 7

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Cinsiyetleri Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	1.613	.205	-1.122	353	.263
	Equal variances not assumed			-1.109	302.392	.268

Öğrencilerin cinsiyetleri ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 8

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Cinsiyetleri Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	4.428	.036	-.191	353	.848
	Equal variances not assumed			-.186	285.690	.852

¹ Birden fazla cevap vardır.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 9

DKAB Dersi Programının Temel İlke ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Cinsiyetleri Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	2.390	.123	-.456	353	.649
	Equal variances not assumed			-.447	293.857	.655

Öğrencilerin cinsiyetleri ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 10

DKAB Dersi Programının Temel İlke Ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Cinsiyetleri Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	2.390	.123	-.456	353	.649
	Equal variances not assumed			-.447	293.857	.655

Öğrencilerin cinsiyetleri ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Kaya'nın (2001) ilköğretim ve lise, Arıcı'nın (2008) ise ilköğretim 6. ve 7. sınıflar üzerinde yaptığı araştırmalarda cinsiyet değişkeni açısından öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Zengin' in (2013) ilk ve ortaöğretim düzeyinde yaptığı araştırmada ise cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Öğrencilerin yaşları ile tutum puanları arasındaki ilişki. Öğrencilerin yaşları ile tutumlar arasındaki karşılaştırmayı gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 11

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Yaşları Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
DKAB dersine yönelik tutum	Between Groups	22.623	3	7.541	8.848	.000
	Within Groups	299.156	351	.852		
	Toplam	321.778	354			

Öğrencilerin yaşları ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 12

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Yaşları Arasındaki İlişki

Bağımsız değişken	(I) Yaşınız	(J) Yaşınız	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
DKAB dersine yönelik tutum	14	15	-.40465	.26606	.426
		16	-.41705	.25636	.365
		17	.18354	.26771	.903
	15	14	.40465	.26606	.426
		16	-.01239	.12146	1.000
		17	.58820*	.14387	.000
	16	14	.41705	.25636	.365
		15	.01239	.12146	1.000
		17	.60059*	.12502	.000
	17	14	-.18354	.26771	.903
		15	-.58820*	.14387	.000
		16	-.60059*	.12502	.000

Tablo incelendiğinde öğrencilerin 15 yaşındaki öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarının 17 yaşındaki öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Yine tabloya bakıldığında, 16 yaşındaki öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarının 17 yaşındaki öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum öğrencilerin ortaöğretim hayatının ilerleyen dönemlerinde DKAB dersine yönelik olumsuz bir algı geliştirdikleri şeklinde yorumlanabilir. Bunun sebepleri araştırılmalıdır. Ayrıca ortaya çıkan bu sonuç gençlerin dini bunalım ve

şüpheler dönemini yoğun bir şekilde yaşadıkları bu dönemde kendilerine sağlıklı bir din eğitiminin yapılıp yapılmadığı sorusunu da gündeme getirebilir. Zira alınan din eğitiminin niteliği derse yönelik tutumlarını değiştirebilir.

Öğrencilerin yaşları ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumlarının ilişkilendirilmesi aşağıdaki gibidir:

Tablo 13

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Yaşları Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Between Groups	25.830	3	8.610	9.144	.000
	Within Groups	330.510	351	.942		
	Toplam	356.340	354			

Öğrencilerin yaşları ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 14

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Yaşları Arasındaki İlişki

Bağımsız değişken	(I) Yaşınız	(J) Yaşınız	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	14	15	-.24121	.27966	.824
		16	-.18555	.26946	.901
		17	.44577	.28139	.389
	15	14	.24121	.27966	.824
		16	.05566	.12767	.972
		17	.68698*	.15122	.000
	16	14	.18555	.26946	.901
		15	-.05566	.12767	.972
		17	.63132*	.13141	.000
	17	14	-.44577	.28139	.389
		15	-.68698*	.15122	.000
		16	-.63132*	.13141	.000

Tablo incelendiğinde öğrencilerin 15 yaşındaki öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumlarının 17 yaşındaki öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Yine tabloya bakıldığında, 16 yaşındaki öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumlarının 17 yaşındaki öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin yaşları ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumlarının ilişkilendirilmesi aşağıdaki gibidir:

Tablo 15

DKAB Dersi Programının Temel İlke ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Yaşları Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine	Between Groups	12.636	3	4.212	5.018	.002
	Within Groups	294.616	351	.839		
	Toplam	307.252	354			

Öğrencilerin yaşları ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 16

DKAB Dersi Programının Temel İlke ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Yaşları Arasındaki İlişki

Bağımsız değişken	(I) Yaşınız	(J) Yaşınız	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	14	15	-.16312	.26403	.926
		16	-.13872	.25441	.948
		17	.30850	.26567	.652
	15	14	.16312	.26403	.926
		16	.02441	.12054	.997
		17	.47162*	.14278	.006
	16	14	.13872	.25441	.948
		15	-.02441	.12054	.997
		17	.44722*	.12407	.002
	17	14	-.30850	.26567	.652
		15	-.47162*	.14278	.006
		16	-.44722*	.12407	.002

Tablo incelendiğinde öğrencilerin 15 yaşındaki öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumlarının 17 yaşındaki öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Yine tabloya bakıldığında, 16 yaşındaki öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik

tutumlarının 17 yaşındaki öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin yaşları ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumlarının ilişkilendirilmesi aşağıdaki gibidir:

Tablo 17

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Yaşları Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Between Groups	12.636	3	4.212	5.018	.002
	Within Groups	294.616	351	.839		
	Toplam	307.252	354			

Öğrencilerin yaşları ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 18

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik Ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Yaşları Arasındaki İlişki

Bağımsız değişken	(I) Yaşınız	(J) Yaşınız	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	14	15	-.16312	.26403	.926
		16	-.13872	.25441	.948
		17	.30850	.26567	.652
	15	14	.16312	.26403	.926
		16	.02441	.12054	.997
		17	.47162*	.14278	.006
	16	14	.13872	.25441	.948
		15	-.02441	.12054	.997
		17	.44722*	.12407	.002
17	14	-.30850	.26567	.652	
	15	-.47162*	.14278	.006	
	16	-.44722*	.12407	.002	

Tablo incelendiğinde öğrencilerin 15 yaşındaki öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumlarının 17 yaşındaki öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Yine tabloya bakıldığında, 16 yaşındaki öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumlarının 17 yaşındaki öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin sınıfları ile tutum puanları arasındaki ilişki. Öğrencilerin sınıfları ile tutumlar arasındaki karşılaştırmayı gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 19

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Sınıfları Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
DKAB dersine yönelik tutum	Between Groups	40.038	3	13.346	16.627	.000
	Within Groups	281.741	351	.803		
	Toplam	321.778	354			

Öğrencilerin sınıfları ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 20

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Sınıfları Arasındaki İlişki

Bağımsız değişken	(I) Sınıfınız	(J) Sınıfınız	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
DKAB dersine yönelik tutum	9	10	-.25389	.13677	.249
		11	.55418*	.15556	.002
		12	.18519	.38554	.963
	10	9	.25389	.13677	.249
		11	.80807*	.11478	.000
		12	.43907	.37097	.638
	11	9	-.55418*	.15556	.002
		10	-.80807*	.11478	.000
		12	-.36899	.37830	.764
	12	9	-.18519	.38554	.963
		10	-.43907	.37097	.638
		11	.36899	.37830	.764

Tablo incelendiğinde 9. Sınıf öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarının 11. Sınıf öğrencilerinden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Yine tabloya

bakıldığında, 10. sınıf öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarının 11. sınıf öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 21

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Sınıfları Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Between Groups	46.935	3	15.645	17.748	.000
	Within Groups	309.405	351	.881		
	Toplam	356.340	354			

Öğrencilerin sınıfları ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 22

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Sınıfları Arasındaki İlişki

Bağımsız değişken	(I) Sınıfınız	(J) Sınıfınız	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	9	10	-.30827	.14332	.139
		11	.56798*	.16302	.003
		12	-.11000	.40403	.993
	10	9	.30827	.14332	.139
		11	.87625*	.12028	.000
		12	.19827	.38876	.957
	11	9	-.56798*	.16302	.003
		10	-.87625*	.12028	.000
		12	-.67798	.39644	.320
	12	9	.11000	.40403	.993
		10	-.19827	.38876	.957
		11	.67798	.39644	.320

Tablo incelendiğinde 9. sınıf öğrencilerin DKAB ders programının yapısına yönelik tutumlarının 11. sınıf öğrencilerinden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Yine tabloya bakıldığında, 10.sınıf öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumlarının 11. sınıf öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin sınıfları ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumlarının ilişkilendirilmesi aşağıdaki gibidir:

Tablo 23

DKAB Dersi Programının Temel İlke ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Sınıfları Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine	Between Groups	32.040	3	10.680	13.621	.000
	Within Groups	275.212	351	.784		
	Toplam	307.252	354			

Öğrencilerin sınıfları ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 24

DKAB Dersi Programının Temel İlke ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Sınıfları Arasındaki İlişki

Bağımsız değişken	(I) Sınıfınız	(J) Sınıfınız	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	9	10	-.30257	.13517	.115
		11	.41792*	.15374	.035
		12	-.01852	.38105	1.000
	10	9	.30257	.13517	.115
		11	.72049*	.11344	.000
		12	.28405	.36665	.866
	11	9	-.41792*	.15374	.035
		10	-.72049*	.11344	.000
		12	-.43643	.37389	.648
	12	9	.01852	.38105	1.000
		10	-.28405	.36665	.866
		11	.43643	.37389	.648

Öğrencilerin sınıfları ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumlarının ilişkilendirilmesi aşağıdaki gibidir:

Tablo 25

DKAB Dersi Programının Amaç, İçerik ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Sınıfları Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Between Groups	32.040	3	10.680	13.621	.000
	Within Groups	275.212	351	.784		
	Toplam	307.252	354			

Öğrencilerin sınıfları ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 26

DKAB Dersi Programının Amaç, İçerik ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Sınıfları Arasındaki İlişki

Bağımsız değişken	(I) Sınıfınız	(J) Sınıfınız	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	9	10	-.30257	.13517	.115
		11	.41792*	.15374	.035
		12	-.01852	.38105	1.000
	10	9	.30257	.13517	.115
		11	.72049*	.11344	.000
		12	.28405	.36665	.866
	11	9	-.41792*	.15374	.035
		10	-.72049*	.11344	.000
		12	-.43643	.37389	.648
	12	9	.01852	.38105	1.000
		10	-.28405	.36665	.866
		11	.43643	.37389	.648

Tablo incelendiğinde 10. Sınıf öğrencilerin DKAB ders programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumlarının 11. Sınıf öğrencilerinden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Kaya'nın (2001) araştırmasında da okul kademesine göre öğrencilerin DKAB dersine karşı tutumunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Araştırmada ilköğretim öğrencilerinin DKAB dersine karşı tutumu ortaöğretim öğrencilerinden daha yüksektir. Zengin'in (2013) araştırmasında da 4.sınıf öğrencilerinin DKAB dersine yönelik tutumları daha yüksek iken, 12. sınıf öğrencilerin

tutum puanları daha düşük çıkmıştır. Bu da bizim araştırmamızdaki yaş büyüdükçe öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutum puanlarının azalması ile örtüşmektedir.

Öğrencilerin hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer ile tutum puanları arasındaki ilişki. Öğrencilerin hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer ile tutumlar arasındaki karşılaştırmayı gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 27

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Hayatlarının Büyük Çoğunluğunu Geçirdikleri Yer Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
DKAB dersine yönelik tutum	Between Groups	13.613	4	3.403	3.865	.004
	Within Groups	308.165	350	.880		
	Toplam	321.778	354			

Öğrencilerin hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 28

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Hayatlarının Büyük Çoğunluğunu Geçirdikleri Yer Arasındaki İlişki

Bağımsız değişken	(I) Hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer	(J) Hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
DKAB dersine yönelik tutum	Köy	Kasaba	-.60571	.34870	.413
		İlçe	.39829	.28373	.626
		İl	.13436	.25747	.985
		Büyük Şehir	.45546	.33865	.663
	Kasaba	Köy	.60571	.34870	.413
		İlçe	1.00400*	.27624	.003
		İl	.74008*	.24919	.026
		Büyük Şehir	1.06118*	.33240	.013
	İlçe	Köy	-.39829	.28373	.626
		Kasaba	-1.00400*	.27624	.003
		İl	-.26392	.14494	.363
		İlçe			

	Büyük Şehir	.05718	.26344	1.000
İl	Köy	-.13436	.25747	.985
	Kasaba	-.74008*	.24919	.026
	İlçe	.26392	.14494	.363
	Büyük Şehir	.32110	.23493	.649
Büyük Şehir	Köy	-.45546	.33865	.663
	Kasaba	-1.06118*	.33240	.013
	İlçe	-.05718	.26344	1.000
	İl	-.32110	.23493	.649

Tablo incelendiğinde hayatlarının büyük çoğunluğunu kasabada geçiren öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumları, hayatlarının büyük çoğunluğunu ilçede geçiren öğrencilerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Bunun nedeni, kasabada öğrenim gören öğrencilerin din eğitimini aldıkları kaynakların daha zengin, insanî ilişkilerin daha güçlü olması olabilir. Zengin (2013) araştırmasında öğrencilerin yerleşim yerlerine göre DKAB dersine yönelik tutumlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Araştırmaya göre köyde ikamet eden öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutum düzeyleri diğer yerleşim yerlerinde ikamet edenlerden daha yüksektir. İl merkezlerinde DKAB dersine karşı olumlu tutum diğer yerleşim yerlerine göre daha azdır. Kaya'nın (2001) araştırmasında da köyde ikamet edenlerin tutum puanları diğer yerleşim yerlerinde oturanlardan daha fazla çıkmıştır. Onun araştırma sonuçlarına göre ise en düşük tutum puanına kasaba-ilçede oturan öğrenciler sahip görülmektedir. Bu durum bu araştırmalardaki bulgular ile bizim araştırmamızın bulguları arasında paralellik olduğu anlamına gelmektedir.

Tablo 29

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Hayatlarının Büyük Çoğunluğunu Geçirdikleri Yer Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Between Groups	10.876	4	2.719	2.755	.028
	Within Groups	345.464	350	.987		
	Toplam	356.340	354			

Öğrencilerin hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Bu ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 30

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Hayatlarının Büyük Çoğunluğunu Geçirdikleri Yer Arasındaki İlişki

Bağımsız değişken	(I) Hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer	(J) Hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Köy	Kasaba	-.68943	.36920	.337
		İlçe	.15937	.30041	.984
		İl	-.00965	.27261	1.000
		Büyük Şehir	.38034	.35856	.826
	Kasaba	Köy	.68943	.36920	.337
		İlçe	.84880*	.29248	.032
		İl	.67978	.26384	.077
		Büyük Şehir	1.06976*	.35194	.021
	İlçe	Köy	-.15937	.30041	.984
		Kasaba	-.84880*	.29248	.032
		İl	-.16902	.15347	.806
		Büyük Şehir	.22096	.27893	.933
	İl	Köy	.00965	.27261	1.000
		Kasaba	-.67978	.26384	.077
		İlçe	.16902	.15347	.806
		Büyük Şehir	.38999	.24874	.519
	Büyük Şehir Köy	Köy	-.38034	.35856	.826
		Kasaba	-1.06976*	.35194	.021
		İlçe	-.22096	.27893	.933
		İl	-.38999	.24874	.519
		Kasaba	-.68943	.36920	.337

Öğrencilerin hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumlarının ilişkilendirilmesi aşağıdaki gibidir:

Tablo 31

DKAB Dersi Programının Temel İlke Ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Hayatlarının Büyük Çoğunluğunu Geçirdikleri Yer Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine	Between Groups	8.355	4	2.089	2.446	.046
	Within Groups	298.897	350	.854		
	Toplam	307.252	354			

Öğrencilerin hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Bu ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 32

DKAB Dersi Programının Temel İlke Ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Hayatlarının Büyük Çoğunluğunu Geçirdikleri Yer Arasındaki İlişki

Bağımsız değişken	(I)	(J)	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
	Hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer	Hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer			
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Köy	Kasaba	-.58095	.34341	.440
		İlçe	.11371	.27943	.994
		İl	-.06564	.25357	.999
		Büyük Şehir	.35042	.33352	.831
	Kasaba	Köy	.58095	.34341	.440
		İlçe	.69467	.27205	.082
		İl	.51532	.24542	.222
		Büyük Şehir	.93137*	.32736	.038
	İlçe	Köy	-.11371	.27943	.994
		Kasaba	-.69467	.27205	.082
		İl	-.17935	.14275	.718
		Büyük Şehir	.23671	.25945	.892
	İl	Köy	.06564	.25357	.999
		Kasaba	-.51532	.24542	.222
		İlçe	.17935	.14275	.718
		Büyük Şehir	.41606	.23137	.376
Büyük Şehir	Köy	-.35042	.33352	.831	

Kasaba	-.93137*	.32736	.038
İlçe	-.23671	.25945	.892
İl	-.41606	.23137	.376

Öğrencilerin hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumlarının ilişkilendirilmesi aşağıdaki gibidir:

Tablo 33

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik Ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Hayatlarının Büyük Çoğunluğunu Geçirdikleri Yer Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Between Groups	8.355		2.089	2.446	.046
	Within Groups	298.897	50	.854		
	Toplam	307.252	54			

Öğrencilerin hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Bu ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 34

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik Ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Hayatlarının Büyük Çoğunluğunu Geçirdikleri Yer Arasındaki İlişki

Bağımsız değişken	(I) Hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer	(J) Hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Köy	Kasaba	-.58095	.34341	.440
		İlçe	.11371	.27943	.994
		İl	-.06564	.25357	.999
	Kasaba	Büyük Şehir	.35042	.33352	.831
		Köy	.58095	.34341	.440
		İlçe	.69467	.27205	.082
		İl	.51532	.24542	.222
		Büyük Şehir	.93137*	.32736	.038

İlçe	Köy	-.11371	.27943	.994
	Kasaba	-.69467	.27205	.082
	İl	-.17935	.14275	.718
	Büyük Şehir	.23671	.25945	.892
	Köy	.06564	.25357	.999
İl	Kasaba	-.51532	.24542	.222
	İlçe	.17935	.14275	.718
	Büyük Şehir	.41606	.23137	.376
Büyük Şehir	Köy	-.35042	.33352	.831
	Kasaba	-.93137*	.32736	.038
	İlçe	-.23671	.25945	.892
	İl	-.41606	.23137	.376

Öğrencilerin din eğitimini aldıkları kaynaklar ile tutum puanları arasındaki ilişki.

Tablo 35

Öğrencilerin Din Eğitimini Aldıkları Kaynaklar

Din Eğitimi Alınan Yer ¹	Evet	
	N	%
Aileden	286	80.6
Kur'an Kurslarında	165	46.5
Orta öğretimde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde	155	43.7
Kendi kendime	80	22.5
Dini bilgim yok	10	2.8
Diğer	13	3.7

¹ Birden fazla cevap vardır.

Din eğitimi aileden alan öğrenciler ile tutum puanları arasındaki ilişki.
Din eğitimi aileden alan öğrenciler ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 36

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Din Eğitimi Aileden Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	.014	.904	-.128	353	.898
	Equal variances not assumed			-.129	103.962	.898

Din eğitimi aileden alan öğrenciler ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 37

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Din Eğitimi Aileden Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	.393	.531	.097	353	.923
	Equal variances not assumed			.100	106.521	.921

Din eğitimi aileden alan öğrenciler ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 38

DKAB Dersi Programının Temel İlke ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Din Eğitimi Aileden Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	.013	.911	-.050	353	.960
	Equal variances not assumed			-.050	101.836	.961

Din eğitimini aileden alan öğrenciler ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 39

DKAB Dersi Programının Temel İlke ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Din Eğitimini Aileden Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	.013	.911	-.050	353	.960
	Equal variances not assumed			-.050	101.836	.961

Din eğitimini aileden alan öğrenciler ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Din eğitimini kendi kendine alan öğrenciler ile tutum puanları arasındaki ilişki. Din eğitimini kendi kendine aldıklarını ifade eden öğrenciler ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 40

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Din Eğitimini Kendi Kendine Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	2.863	.092	.761	353	.447
	Equal variances not assumed			.705	115.939	.482

Din eğitimini kendi kendine aldıklarını ifade eden öğrenciler ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 41

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Din Eğitimini Kendi Kendine Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	3.219	.074	.782	353	.435
	Equal variances not assumed			.725	116.226	.470

Din eğitimini kendi kendine aldıklarını ifade eden öğrenciler ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 42

DKAB Dersi Programının Temel İlke Ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Din Eğitimini Kendi Kendine Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	2.205	.138	-.486	353	.627
	Equal variances not assumed			-.456	117.618	.649

Din eğitimini kendi kendine aldıklarını ifade eden öğrenciler ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 43

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Din Eğitimini Kendi Kendine Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	2.205	.138	-.486	353	.627
	Equal variances not assumed			-.456	117.618	.649

Din eğitimini kendi kendine aldıklarını ifade eden öğrenciler ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Din eğitimini kuran kurslarından alan öğrenciler ile tutum puanları arasındaki ilişki. Din eğitimini Kuran kursundan alan öğrenciler ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 44

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Din Eğitimini Kur'an Kursundan Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	.643	.423	-5.123	353	.000
	Equal variances not assumed			-5.149	351.162	.000

Din eğitimini Kur'an kursundan alan öğrenciler ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Din eğitimini Kur'an kursundan alan öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarından anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Zengin'in (2013) araştırmasında DKAB dersi almadan önce ailede veya camide din eğitimi alma durumunun öğrenci tutumlarını anlamlı düzeyde etkilediği görülmektedir. Buna göre ailede ve camide daha önce eğitim almış öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumları, almayanlara göre daha yüksektir.

Tablo 45

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Din Eğitimini Kur'an Kursundan Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	.266	.606	-4.923	353	.000
	Equal variances not assumed			-4.908	341.230	.000

Din eğitimini Kur'an kursundan alan öğrenciler ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Din eğitimini Kur'an kursundan alan öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumlarından anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Tablo 46

DKAB Dersi Programının Temel İlke ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Din Eğitimi Kur'an Kursundan Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	.006	.938	-5.185	353	.000
	Equal variances not assumed			-5.183	345.740	.000

Din eğitimi Kur'an kursundan alan öğrenciler ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Din eğitimi Kur'an kursundan alan öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumlarından anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Tablo 47

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Din Eğitimi Kur'an Kursundan Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	.006	.938	-5.185	353	.000
	Equal variances not assumed			-5.183	345.740	.000

Din eğitimi Kur'an kursundan alan öğrenciler ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Din eğitimi Kur'an kursundan alan öğrencilerin DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumlarından anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Din eğitimini ortaöğretim DKAB dersinden alan öğrenciler ile tutum puanları arasındaki ilişki. Din eğitimini ortaöğretim DKAB dersinden alan öğrenciler ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 48

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Din Eğitimini Ortaöğretim DKAB Dersinden Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	.815	.367	-3.795	353	.000
	Equal variances not assumed			-3.811	336.206	.000

Din eğitimini ortaöğretim DKAB dersinden alan öğrenciler ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Din eğitimini ortaöğretim DKAB dersinden alan öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarından anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Zengin'in (2013) araştırmasında DKAB dersinde yeterli bir din ve ahlak eğitimi alabilme durumuna göre öğrencilerin DKAB dersine karşı tutumlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre yeterli bir din ve ahlak eğitimi alabildiğini düşünen öğrencilerin derse yönelik tutumları daha yüksek çıkarken, alamadığını belirten öğrencilerin tutumları daha düşük çıkmaktadır. Kaya'nın (2001) araştırmasında da öğrencilerin DKAB dersinde yeterli din ve ahlak eğitimi almaları ile derse karşı tutumları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 49

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Din Eğitimini Ortaöğretim DKAB Dersinden Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	.041	.839	-4.161	353	.000
	Equal variances not assumed			-4.150	327.710	.000

Din eğitimini ortaöğretim DKAB dersinden alan öğrenciler ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Din eğitimini ortaöğretim DKAB dersinden alan öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumlarından anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Tablo 50

DKAB Dersi Programının Temel İlke Ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Din Eğitimi Ortaöğretim DKAB Dersinden Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	.164	.686	-3.995	353	.000
	Equal variances not assumed			-3.993	330.598	.000

Din eğitimi ortaöğretim DKAB dersinden alan öğrenciler ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Din eğitimi ortaöğretim DKAB dersinden alan öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumlarından anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Tablo 51

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik Ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Din Eğitimi Ortaöğretim DKAB Dersinden Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	.164	.686	-3.995	353	.000
	Equal variances not assumed			-3.993	330.598	.000

Din eğitimi ortaöğretim DKAB dersinden alan öğrenciler ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Din eğitimi ortaöğretim DKAB dersinden alan öğrencilerin DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumlarından anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Dini bilgin yok diyen öğrenciler ile tutum puanları arasındaki ilişki. Dini bilgin yok diyen öğrenciler ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 52

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Dini Bilgin Yok Diyen Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	.715	.398	2.522	353	.012
	Equal variances not assumed			1.881	9.282	.092

Dini bilgin yok diyen öğrenciler ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlıya yakın bir ilişki vardır. Dini bilgin yok diyen öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarından anlamlıya yakın bir şekilde daha düşüktür.

Tablo 53

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Dini Bilgin Yok Diyen Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	.350	.554	1.564	353	.119
	Equal variances not assumed			1.234	9.319	.247

Dini bilgin yok diyen öğrenciler ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 54

DKAB Dersi Programının Temel İlke Ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Dini Bilgin Yok Diyen Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	.159	.691	1.745	353	.082
	Equal variances not assumed			1.336	9.299	.213

Dini bilgin yok diyen öğrenciler ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 55

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik Ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Dini Bilgin Yok Diyen Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	.159	.691	1.745	353	.082
	Equal variances not assumed			1.336	9.299	.213

Dini bilgin yok diyen öğrenciler ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablolar incelendiğinde, dini bilgin yok diyen öğrencilerin sayısı çok düşüktür. Bu durum sağlıklı bir analiz yapılabilmesini engellemektedir. Yani karşılaştırma yapılan iki grubun katılımcıları arasında çok büyük fark vardır.

Din eğitimi diğer kaynaklardan alan öğrenciler ile tutum puanları arasındaki ilişki. Din eğitimi diğer kaynaklardan alan öğrenciler ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 56

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Din Eğitimi Diğer Kaynaklardan Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	.157	.692	-1.565	353	.119
	Equal variances not assumed			-1.478	12.820	.164

Din eğitimi diğer kaynaklardan alan öğrenciler ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 57

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Din Eğitimi Diğer Kaynaklardan Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	1.702	.193	-.114	353	.909
	Equal variances not assumed			-.097	12.648	.924

Din eğitimi diğer kaynaklardan alan öğrenciler ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 58

DKAB Dersi Programının Temel İlke Ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Din Eğitimi Diğer Kaynaklardan Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	.460	.498	-.476	353	.635
	Equal variances not assumed			-.436	12.767	.670

Din eğitimini diğer kaynaklardan alan öğrenciler ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 59

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik Ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Din Eğitimini Diğer Kaynaklardan Alan Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	.460	.498	-.476	353	.635
	Equal variances not assumed			-.436	12.767	.670

Din eğitimini diğer kaynaklardan alan öğrenciler ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Öğrencilerin din ile ilgili takip ettikleri kaynaklar ile tutum puanları arasındaki ilişki.

Tablo 60

Öğrencilerin Din İle İlgili Takip Ettikleri Kaynaklar

Din ile ilgili aşağıdaki yayınlardan hangisini okursunuz ¹	Evet	
	N	%
Dini Kitap	132	37.2
Hiçbiri	132	37.2
İlmihal Kitapları	85	23.9
Diğer	32	9.0
Dini dergi	21	5.9
Gazete	19	5.4

¹ Birden fazla cevap vardır.

Dini yayınları gazeteden takip eden öğrencileri ile tutumlar arasındaki ilişki. Dini yayınları gazeteden takip eden öğrenciler ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 61

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Gazeteden Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	.057	.811	-.812	353	.417
	Equal variances not assumed			-.898	20.636	.379

Dini yayınları gazeteden takip eden öğrenciler ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 62

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Gazeteden Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	2.727	.100	.175	353	.861
	Equal variances not assumed			.243	22.455	.811

Dini yayınları gazeteden takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 63

DKAB Dersi Programının Temel İlke Ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Gazeteden Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	.489	.485	-.131	353	.896
	Equal variances not assumed			-.158	21.240	.876

Dini yayınları gazeteden takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 64

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik Ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Gazeteden Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	.489	.485	-.131	353	.896
	Equal variances not assumed			-.158	21.240	.876

Dini yayınları gazeteden takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablolar incelendiğinde, dini yayınları gazeteden takip eden öğrencilerin sayısı çok düşüktür. Bu durum sağlıklı bir analiz yapılabilmesini engellemektedir. Yani karşılaştırma yapılan iki grubun katılımcıları arasında çok büyük fark vardır.

Dini yayınları dini kitaplardan takip eden öğrencileri ile tutumlar arasındaki ilişki. Dini yayınları dini kitaplardan takip eden öğrenciler ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 65

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Dini Kitaplardan Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	1.507	.220	-5.561	353	.000
	Equal variances not assumed			-5.647	288.330	.000

Dini yayınları dini kitaplardan takip eden öğrenciler ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları dini kitaplardan takip eden öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarından anlamlı şekilde daha yüksektir.

Tablo 66

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Dini Kitaplardan Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	1.366	.243	-4.537	353	.000
	Equal variances not assumed			-4.613	289.470	.000

Dini yayınları dini kitaplardan takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları dini kitaplardan takip eden öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumlarından anlamlı şekilde daha yüksektir.

Tablo 67

DKAB Dersi Programının Temel İlke Ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Dini Kitaplardan Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	3.301	.070	-4.255	353	.000
	Equal variances not assumed			-4.394	302.764	.000

Dini yayınları dini kitaplardan takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları dini kitaplardan takip eden öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumlarından anlamlı şekilde daha yüksektir.

Tablo 68

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik Ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Dini Kitaplardan Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	3.301	.070	-4.255	353	.000
	Equal variances not assumed			-4.394	302.764	.000

Dini yayınları dini kitaplardan takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları dini kitaplardan takip eden öğrencilerin DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumlarından anlamlı şekilde daha yüksektir.

Dini yayınları dini dergilerden takip eden öğrencileri ile tutumlar arasındaki ilişki. Dini yayınları dini dergiden takip eden öğrenciler ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 69

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Dini Dergiden Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	1.547	.214	-1.076	353	.283
	Equal variances not assumed			-.927	21.834	.364

Dini yayınları dini dergiden takip eden öğrenciler ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 70

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Dini Dergiden Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	.727	.394	-1.825	353	.069
	Equal variances not assumed			-1.850	22.670	.077

Dini yayınları dini dergiden takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 71

DKAB Dersi Programının Temel İlke ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Dini Dergiden Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	.381	.538	-1.031	353	.303
	Equal variances not assumed			-.921	21.992	.367

Dini yayınları dini dergiden takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 72

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Dini Dergiden Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	.381	.538	-1.031	353	.303
	Equal variances not assumed			-.921	21.992	.367

Dini yayınları dini dergiden takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablolar incelendiğinde, dini yayınları dini dergiden takip eden öğrencilerin sayısı çok düşüktür. Bu durum sağlıklı bir analiz yapılabilmesini engellemektedir. Yani karşılaştırma yapılan iki grubun katılımcıları arasında çok büyük fark vardır.

Dini yayınları ilmihal kitaplardan takip eden öğrencileri ile tutumlar arasındaki ilişki. Dini yayınları ilmihal kitaplarından takip eden öğrenciler ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 73

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları İlmihal Kitaplarından Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	6.360	.012	-4.938	353	.000
	Equal variances not assumed			-5.301	159.281	.000

Dini yayınları ilmihal kitaplarından takip eden öğrenciler ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları dini kitaplardan takip eden öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarından anlamlı şekilde daha yüksektir.

Tablo 74

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları İlmihal Kitaplarından Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	3.611	.058	-4.351	353	.000
	Equal variances not assumed			-4.612	155.646	.000

Dini yayınları ilmihal kitaplarından takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları ilmihal kitaplarından takip eden öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumlarından anlamlı şekilde daha yüksektir.

Tablo 75

DKAB Dersi Programının Temel İlke Ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları İlmihal Kitaplarından Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	3.628	.058	-4.488	353	.000
	Equal variances not assumed			-4.744	154.839	.000

Dini yayınları ilmihal kitaplarından takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları ilmihal kitaplarından takip eden öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumlarından anlamlı şekilde daha yüksektir.

Tablo 76

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik Ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları İlmihal Kitaplarından Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	3.628	.058	-4.488	353	.000
	Equal variances not assumed			-4.744	154.839	.000

Dini yayınları ilmihal kitaplarından takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları ilmihal kitaplarından takip eden öğrencilerin DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumlarından anlamlı şekilde daha yüksektir.

Dini yayınları takip etmeyen öğrencileri ile tutumlar arasındaki ilişki. Dini yayınları takip etmeyen öğrenciler ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 77

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Takip Etmeyen Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	.558	.456	5.676	353	.000
	Equal variances not assumed			5.557	257.204	.000

Dini yayınları takip etmeyen öğrenciler ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları takip etmeyen öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarından anlamlı şekilde daha düşüktür.

Tablo 78

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Takip Etmeyen Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	.054	.816	4.094	353	.000
	Equal variances not assumed			4.041	264.038	.000

Dini yayınları takip etmeyen öğrenciler ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları takip etmeyen öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumlarından anlamlı şekilde daha düşüktür.

Tablo 79

DKAB Dersi Programının Temel İlke ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Takip Etmeyen Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	1.177	.279	4.191	353	.000
	Equal variances not assumed			4.065	249.625	.000

Dini yayınları takip etmeyen öğrenciler ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları takip etmeyen öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumlarından anlamlı şekilde daha düşüktür.

Tablo 80

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik Ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Takip Etmeyen Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	1.177	.279	4.191	353	.000
	Equal variances not assumed			4.065	249.625	.000

Dini yayınları takip etmeyen öğrenciler ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları takip etmeyen öğrencilerin DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumlarından anlamlı şekilde daha düşüktür.

Dini yayınları diğer kaynaklardan takip eden öğrencileri ile tutumlar arasındaki ilişki. Dini yayınları diğer kaynaklardan takip eden öğrenciler ile tutumlar arasındaki ilişkileri gösteren tablolar aşağıdaki gibidir:

Tablo 81

DKAB Dersine Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Diğer Kaynaklardan Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersine yönelik tutum	Equal variances assumed	.570	.451	2.436	353	.015
	Equal variances not assumed			2.263	36.320	.030

Dini yayınları diğer kaynaklardan takip eden öğrenciler ile DKAB dersine yönelik tutumları arasında anlamlıya yakın bir ilişki vardır. Dini yayınları diğer kaynaklardan takip eden öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarından daha düşüktür.

Tablo 82

DKAB Dersi Programının Yapısına Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Diğer Kaynaklardan Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Equal variances assumed	.680	.410	2.908	353	.004
	Equal variances not assumed			2.664	36.138	.011

Dini yayınları diğer kaynaklardan takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Dini yayınları diğer kaynaklardan takip eden öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları, diğer öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumlarından anlamlı bir şekilde daha düşüktür.

Tablo 83

DKAB Dersi Programının Temel İlke ve Hedeflerine Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Diğer Kaynaklardan Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutum	Equal variances assumed	.868	.352	2.324	353	.021
	Equal variances not assumed			2.101	35.968	.043

Dini yayınları diğer kaynaklardan takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 84

DKAB Dersi Programının Amacı, İçerik ve Uygulanmasına Yönelik Tutumları İle Dini Yayınları Diğer Kaynaklardan Takip Eden Öğrenciler Arasındaki İlişki

		Levene's Test for Equality of Variances				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutum	Equal variances assumed	.868	.352	2.324	353	.021
	Equal variances not assumed			2.101	35.968	.043

Dini yayınları diğer kaynaklardan takip eden öğrenciler ile DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulanmasına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablolar incelendiğinde, dini yayınları diğer kaynaklardan takip eden öğrencilerin sayısı çok düşüktür. Bu durum sağlıklı bir analiz yapılabilmesini engellemektedir. Yani karşılaştırma yapılan iki grubun katılımcıları arasında çok büyük fark vardır. Bu çerçevede, örneklem sayısı daha fazla olsa idi, anlamlı ilişkiler olabilirdi.

Boyutlar Arası İlişkiler

Ölçeği oluşturan; DKAB dersine, DKAB dersi programının yapısına, DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine, DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulamasına yönelik tutum ölçekleri arasındaki ilişkiyi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 85

Ölçekler Arasındaki İlişki

		Correlations			
		DKAB dersine yönelik tutum	DKAB dersi programının yapısı	DKAB dersi programının temel ilkeleri ve hedefi	DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulama
DKAB dersine yönelik tutum	Pearson Correlation	1	.786**	.765**	.765**
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.000
	N	355	355	355	355
DKAB dersi programının yapısına yönelik tutum	Pearson Correlation	.786**	1	.902**	.826**
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.000
	N	355	355	355	355
DKAB dersi programının temel ilkeleri ve hedefine yönelik tutum	Pearson Correlation	.765**	.902**	1	.819**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000		.000
	N	355	355	355	355
DKAB dersi programının amacı, içerik ve uygulamasına yönelik tutum	Pearson Correlation	.765**	.826**	.819**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	
	N	355	355	355	355

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tüm ölçekler arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır. Yani DKAB dersine yönelik tutum arttıkça DKAB dersi programının yapısına, temel ilke ve hedeflerine ve amaç, içerik ve uygulamasına yönelik tutumları da yükselmektedir. DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları arttıkça DKAB dersine, DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine, amaç, içerik ve uygulamasına yönelik tutumları da artmaktadır. DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arttıkça; DKAB dersine, DKAB dersi programının yapısına ve amaç, içerik ve uygulamasına yönelik tutumları da artmaktadır. DKAB dersi programının amaç, içerik ve uygulamasına yönelik tutumları arttıkça, DKAB dersine, DKAB dersi programının yapısına, ilke ve hedeflerine; amaç, içerik ve uygulamasına yönelik tutumları da artmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Eğitim topluma yön veren kurumlardan birisidir. Eğitimin topluma etkisi ve topluma yön verme derecesi, öncelikle eğitim programlarının toplumsal beklentilere uygun olarak hazırlanmasına ve sağlıklı işlemesine bağlıdır. Eğitim programlarının topluma etkisi, yön vermesi ve sosyal ihtiyaçlara cevap verebilmesi toplumun gereksinimlerinin analiz edilmesini gerektirir. Etkili bir din öğretimi için, program geliştirme sürecinde toplumun ihtiyacı bağlamında öğrenci beklentilerinin saptanması gerekmektedir.

Bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin DKAB dersi ve programına yönelik tutumlarını ölçen bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik testi yapılmıştır. Ölçeğin güvenirlik testi sonuçları bir boyutta iyi, diğer boyutlarda mükemmel kategorisinde çıkmıştır. Bu da geliştirdiğimiz ölçeğin ölçmek istediğimiz tutumları ölçmekte yeterli ve güvenli olduğunu göstermiştir. Ayrıca ölçek alanda güvenle kullanılmaya müsaittir. Bu açıdan alana katkı sağlayacaktır.

Öğrencilerin DKAB dersi ve programına yönelik tutumlarını etkileyen faktörler belirlenmiştir. Bu çerçevede araştırmamızın denenceleri test edilmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca elde edilen sonuçlar benzer araştırmalar ile ilişkilendirilmiştir.

- Öğrencilerin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine yönelik tutumları yüksektir ve öğrencilerin DKAB dersi ve programına yönelik tutumları cinsiyetlerine göre farklılaşmamaktadır. Kaya'nın (2001) ilköğretim ve lise, Arıcı'nın (2008) ise ilköğretim 6. ve 7. sınıflar üzerinde yaptığı araştırmalarda cinsiyet değişkeni açısından öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Zengin' in (2013) ilk ve ortaöğretim düzeyinde yaptığı araştırmada ise cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin DKAB dersi ve programına yönelik tutumları yaşlarına göre farklılaşmaktadır. Kaya'nın (2001) araştırmasında da okul kademesine göre öğrencilerin DKAB dersine karşı tutumunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Araştırmada ilköğretim öğrencilerinin DKAB dersine karşı tutumu ortaöğretim öğrencilerinden daha yüksektir. Zengin'in (2013) araştırmasında da 4.sınıf öğrencilerinin DKAB dersine yönelik tutumları daha yüksek iken, 12. sınıf öğrencilerin tutum puanları daha düşük çıkmıştır. Bu da bizim araştırmamızdaki yaş büyüdükçe öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutum puanlarının azalması sonucu ile örtüşmektedir.
- Öğrencilerin DKAB dersi ve programına yönelik tutumları sınıflarına göre farklılaşmaktadır. Kaya'nın (2001) araştırmasında okul kademesine göre öğrencilerin DKAB dersine karşı tutumunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Araştırmada ilköğretim öğrencilerinin DKAB dersine karşı tutumu ortaöğretim öğrencilerinden daha yüksektir. Zengin'in (2013) araştırmasında da 4.sınıf öğrencilerinin DKAB dersine yönelik tutumları daha yüksek iken, 12. sınıf öğrencilerin tutum puanları daha düşük çıkmıştır. Bu durum bu araştırmalardaki bulgular ile ismi geçen araştırmacıların bulguları arasında paralellik olduğu anlamına gelmektedir.
- Öğrencilerin DKAB dersi ve programına yönelik tutumları hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yere göre farklılaşmaktadır. Zengin (2013) de

araştırmasında öğrencilerin yerleşim yerlerine göre DKAB dersine yönelik tutumlarında anlamlı farklılıklar tespit etmiştir. Araştırmaya göre köyde ikamet eden öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutum düzeyleri diğer yerleşim yerlerinde ikamet edenlerden daha yüksektir. İl merkezlerinde DKAB dersine karşı olumlu tutum diğer yerleşim yerlerine göre daha azdır. Kaya'nın (2001) araştırmasında da köyde ikamet edenlerin tutum puanları diğer yerleşim yerlerinde oturanlardan daha fazla çıkmıştır. Onun araştırma sonuçlarına göre ise en düşük tutum puanına kasaba-ilçede oturan öğrenciler sahip gözükmektedir. Bu durum bu araştırmalardaki bulgular ile ismi geçen araştırmacıların bulguları arasında paralellik olduğu anlamına gelmektedir.

- Öğrencilerin DKAB dersi ve programına yönelik tutumları din eğitimi aldıkları kaynaklara göre farklılaşmaktadır. Zengin'in (2013) araştırmasında DKAB dersi almadan önce ailede veya camide din eğitimi alma durumunun öğrenci tutumlarını anlamlı düzeyde etkilediği görülmektedir. Buna göre ailede ve camide daha önce eğitim almış öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumları, almayanlara göre daha yüksektir. bu durum bu araştırma ile Zengin'in araştırması arasındaki paralelliği göstermektedir.
- Öğrencilerin DKAB dersi ve programına yönelik tutumları dini yayınları takip ettikleri kaynaklara göre farklılaşmaktadır.
- Öğrencilerin DKAB dersine yönelik tutumları ile DKAB dersi programının yapısına, DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine, DKAB dersi programının amaç, içerik ve uygulamasına yönelik tutumları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır.
- Öğrencilerin DKAB dersi programının yapısına yönelik tutumları ile DKAB dersine, DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine, DKAB dersi programının amaç, içerik ve uygulamasına yönelik tutumları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır.
- Öğrencilerin DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları ile DKAB dersine, DKAB dersi programının yapısına ve DKAB dersi programının amaç, içerik ve uygulamasına yönelik tutumları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır.
- Öğrencilerin DKAB dersi programının amaç, içerik ve uygulamasına yönelik tutumları ile DKAB dersine, DKAB dersi programının yapısına, DKAB dersi programının temel ilke ve hedeflerine yönelik tutumları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır.

Summary

Purpose and Significance: Education is one of the institutions that direct society. The impact of education on society and the degree to which society directs primarily depends on the preparation and proper functioning of educational programs in line with social expectations. Developments in science and technology are rapidly changing the structure of societies. As a result of these changes different human power is needed. For this reason, education programs have to develop themselves to raise individuals who are qualified by societies. The effort to keep up with these changes makes it inevitable to create an education system that allows to follow innovations and open to developments. Effective religious education is possible by meeting the expectations of the students and responding to their interests and needs.

The main problem of our research is as follows: What is the attitude of high school students towards the program of Religious Culture and Morality? And what are the factors affecting these attitudes? For this reason, I developed a scale to answer these questions.

Method: In this research, quantitative research method was used to determine the attitudes of the students towards the Religious Culture and Moral Knowledge course, the structural features of this course program, and its basic principles and objectives, purpose, content and application. It also aims to determine whether or not these attitudes differ according to the factors.

The dependent variables of the research are: The attitudes of the students towards Religious Culture and Moral Knowledge and their attitudes towards the structural features of the program and their attitudes towards its basic principles and objectives, their attitudes towards its purpose, content and application. The independent variables of the research are: The status of the students in terms of gender, age, class, the place where they spend most of their lives, where they get religious education, and follow religious publications.

Results: The research yielded the following results:

- Students' attitudes towards Religious Culture and Moral Knowledge (RCMK) course are high and students' attitudes towards RCMK course and program do not differ according to their gender.
- Students' attitudes towards the RCMK course and program vary according to their age.
- Students' attitudes towards the RCMK course and program vary according to their grade.
- Students' attitudes towards the RCMK course and program differ according to the place they spend most of their lives.
- Students' attitudes towards the RCMK course and program differ according to the sources of religious education.
- Students' attitudes towards the RCMK course and program differ in terms of religious publications and the sources they follow.

- There is a significant and positive relationship between the attitudes of the students towards the course of the RCMK course and the structure of the course program, its basic principles and objectives, and the attitudes towards the purpose, content and application of the program.
- There is a significant and positive relationship between the attitudes of the students towards the structure of the RCMK course program and the attitudes towards the course and its main principles and objectives and its purpose, content and application.
- There is a significant and positive relationship between the attitudes of the students towards the basic principles and objectives of the RCMK course and the attitudes towards RCMK course, the structure of the RCMK course program and the purpose, content and application of the RCMK course program.
- There is a significant and positive relationship between the attitudes of students towards the purpose, content and application of the RCMK, and the attitudes towards the RCMK course and the structure of the RCMK course program and the basic principles and objectives of the RCMK course program.

Kaynakça

- Altaş, N. (2008). İlköğretim öğrencilerinin din öğretimi sürecinde ilgi duydukları konular (Ankara ili örneğinde 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri üzerinde karşılaştırmalı bir analiz). *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 49(II), 103-120.
- Arıcı, İ. (2008). Öğrencilerin cinsiyetlerinin ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersindeki başarı düzeylerine etkisi. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13(1), 161-175.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma-yöntem, teknik ve ilkeler* (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Celep, C. ve Bülbül, T. ve Tunç, B. (2000). Aday öğretmenlerin atanma odakları. *Trabzon VIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bilimsel Çalışmaları*, 1, 569-575.
- Demirel, Ö., Seferoğlu, S., & Yağcı, E. (2001). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1975). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelken Tepe Yayınları.
- Gökçe, B. (1988). *Toplumsal bilimlerde araştırma*. Ankara: Savaş Yayınları.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, M. (2001). İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin din kültürü ve ahlak bilgisi dersine karşı tutumları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12, 43-78.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (M.E.B). (2010). *Ortaöğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersi (9, 10, 11, 12. sınıflar) öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara.
- Selçuk, M. (1998) Din eğitimi özgürleştiren bir süreç olabilir mi? *İslamiyat*, 1(1), 73-87.
- Özdemir, M. & Sönmez, S. (2000). *Sınıf öğretmeni adaylarına öğretmen el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Tandoğan, M. (2001). Türkiye’de eğitim-insan yetiştirme- biliminin analizi. *Eğitim Araştırmaları*, 5, 93-95.
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* (5. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Uçar, R. & İpek, C. (2006). İlköğretim kurumlarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin MEB hizmetiçi eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 34-53.
- Zengin, M. (2013). Öğrencilerin din kültürü ve ahlak bilgisi dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(25), 271-301.

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0). For further information, you can refer to <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>